

Suomen yliopistokirjastojen neuvoston työvaliokunnan kokous

Kokousaika: 20.3.2006 klo 13.00-16.30

Kokouspaikka: Fabianian auditorion viereinen neuvotteluhuone

Kokoonpano: Ari Muhonen, puheenjohtaja, Teknillisen korkeakoulun kirjasto; Kai Ekholm, Kansalliskirjasto (joutui poistumaan kesken kokouksen); Mirja Iivonen, Tampereen yliopiston kirjasto; Ulla Nygren, Turun kauppakorkeakoulun kirjasto; Jarmo Saarti, Kuopion yliopiston kirjasto; Kaisa Sinikara, Helsingin yliopiston kirjastot - kirjastopalvelujen koordinointiyksikkö; Kristiina Hormia-Poutanen (joutui poistumaan kesken kokouksen), Kansalliskirjasto; Helena Mattila, sihteeri, Kansalliskirjasto

1. Digitaalisen dokumentin elinkaaren ja vastuiden mallinnus vapaakappalelain näkökulmasta

Sovittiin, että asiaa käsitellään 28.4. pidettävässä kokouksessa, jos Kansalliskirjaston puolesta teksti on siihen mennessä valmis.

2. Neuvoston 10.3. kokouksen muistio

Tarkennettiin läsnäolotietoja ja hyväksyttiin muistio.

3. Opetusministeriön ja Kansalliskirjaston tulosneuvottelusta

Todettiin, että neuvottelukäytännöt hakevat vielä muotoaan. Kansalliskirjasto aikoo pyytää seuraaviin opetusministeriön kanssa käytäviin tulosneuvotteluihin jokaiselta kirjastosektorilta erillisen edustajan. Kysyttiin, olisiko yliopistokirjastojen edustaja neuvoston puheenjohtaja vai johtokunnassa oleva sektorin edustaja, johon Kai Ekholm totesi, että neuvotteluissa on jo johtokunnan edustaja. Sektoriedustajan pitää olla henkilö, joka voi "puhua yliopistokirjastojen neuvoston suulla".

Kansalliskirjaston ja Helsingin yliopiston edustaja totesivat tulosneuvotteluista, että uusien asioiden ja rahoitusten saaminen tässä vaiheessa on äärimmäisen vaikeaa. Neuvotteluihin osallistuneet havaitsivat, että rahoitukselliset raamit annetaan ministeriöltä ja keskustelua voi käydä lähinnä siitä, miten asioita painotetaan kyseisten raamien sisällä. Kansalliskirjaston ja opetusministeriön tulosneuvotteluissa sovittiin rahoituksesta aikaisempien vuosien tason mukaisesti. Uusiin asioihin ei saatu varoja. Ajatus atk-järjestelmien hankkimisesta ja ylläpidosta kokonaispalveluna sai ministeriöltä lämpimän vastaanoton. Myönteisenä Kansalliskirjastossa nähtiin se, että ensimmäistä kertaa Kansalliskirjasto ja opetusministeriö sopivat tietyistä tuloksista. Ministeriö olisi voinut perehtyä paremmin Kansalliskirjaston etukäteen lähettämiin ja huolelliset perustelut sisältäviin valmisteluasiakirjoihin.

Työvaliokunta pitää tärkeää, että kirjastosektorit sopivat yhdessä asioista, jotta myös opetusministeriö huomaa niiden tärkeyden. Kansalliskirjaston näkökulmasta on kolmenlaisia palveluja: 1. kulttuuriperinnön säilyttäminen, 2. tutkimuskirjastot ja 3. kirjastoverkkopalvelut, joiden kaikkien rahoitusta on kehitettävä. Todettiin, että ministeriö pitää perehdyttää kolmijakoon. Tuotiin esille, että virkamiehiä on jäämässä opetusministeriöstä eläkkeelle ja kirjastojen olisi hyvä miettiä miten perehdyttää uudet virkamiehet kirjastoille tärkeisiin asioihin. Esimerkkinä mainittiin aamukahvitilaisuudet ministeriön kanssa.

Todettiin, että ensisijaisesti on turvattava lakisääteisten asioiden hoitaminen. Vapaakappalelain toteutuminen nähdään Kansalliskirjastossa tärkeäksi, ja Kai Ekholm lupasi painostaa opetusministeriötä asiassa.

Mietittiin kannattaisiko kulttuuriin liittyvissä asioissa kääntyä kulttuuriministeriön puoleen. Pohdittiin kovien tieteiden (tekniikka, kauppa, lääketiede) osalta kauppa- ja teollisuusministeriön tai sosiaali- ja terveysministeriön kiinnostuneisuutta.

Todettiin, että yliopistokirjastojen pitäisi löytää seuraavaksi kaudeksi joku samantyyppinen tärkeä aihe kuin informaatiolukutaidon kehittäminen. Mainittiin e-science-ympäristöjen kehittäminen. Mietittiin myös Sakari Karjalaisen esittämää näkökulmaa kirjastoista osana osaamiskeskusten kehittämistä. Ladattiin odotukset strategiatyöhön. Strategiatyön osalta nähtiin tärkeäksi valtuuksien määrittäminen sekä yhdenmukainen ja ristiriidaton markkinointi.

Pyritään varaamaan audienssi rehtorien neuvoston syksyn kokoukseen. Yliopistokirjastot kokevat vaikuttamisen rehtorien neuvoston kautta ensisijaisen tärkeäksi.

4. Sektoreiden yhteiskokous, sektoritapaaminen

Käytiin läpi sektoreiden yhteiskokoukseen ja tapaamiseen liittyviä asioita. Keskusteltiin mahdollisuudesta tuottaa sektorien yhteinen strategia. Todettiin, että keskustelu kirjastosektorien yhteisestä strategiasta olisi hyvä käydä siinäkin tapauksessa, että lopullinen strategia jäisi hyvin yleiselle tasolle.

5. Kilpailutus

Yliopistokirjastot ovat keskustelleet paljon siitä, että Hanselin hinnat tietyissä hankinnoissa ovat kalliimpia kuin itse neuvottelemalla saavutettavat hinnat. Tampereen yliopiston kirjasto kerää maaliskuun loppuun mennessä kokemuksensa keskitetystä kilpailutuksesta ja lähettää kommentit asiasta sekä aktivoi muita kirjolistan kautta tiedottamalla omista kommentistaan. Toivotaan, että muutkin yliopistokirjastot menettelevät samoin. Kokouksessa todettiin, että kilpailuttaminen itse ei sekään ole ongelmattonta.

Todettiin, että yliopistokirjastojen neuvosto ei vastaisuudessa laadi hankintaohjeita, koska niitä pitäisi jatkuvasti päivittää ja käytettävissä pitäisi olla lakimies. Pyydetään Suomen tieteellistä kirjastoseuraa järjestämään aiheesta seminaari, johon voisivat osallistua myös atk-päälliköt. Ehdotetaan työryhmää: Ulla-Maija Frilander, Tuula Siikala, Antero Laiho, Jukka Kananen, Aart de Heer sekä Tuula Ruhanen. Jarmo Saarti on yhteydessä Suomen tieteelliseen kirjastoseuraan asiassa.

6. Laatu ja vaikuttavuus yliopistokirjastoissa -hanke

Laatu ja vaikuttavuus yliopistokirjastoissa -työryhmä tekee tarkan projektisuunnitelman toukokuun loppuun mennessä. Työryhmä keskittyy hankkeessa muutaman konkreettisen tavoitteen saavuttamiseen (mm. prosessienkuvauspankin rakentaminen).

7. 10-vuotisjuhla

Suunniteltiin kymmenvuotisjuhlan ohjelmaa. Tilaisuudessa pyritään julkistamaan myös neuvoston strategia. Päätettiin, että puheissa katsetta suunnataan pikemminkin tulevaan kuin menneeseen. Puheenjohtajan lisäksi tilaisuuteen yritetään saada puhujiksi rehtorien neuvoston puheenjohtaja, opetusministeriön edustaja sekä "kovien" ja "pehmeiden" tieteiden tutkijat. Juhlat koostuisivat kahvi- sekä cocktail-tilaisuudesta ja musiikista. Kutsuvierasjuhliin pyydetäisiin nykyiset ja entiset johtajat sekä tärkeimpien sidosryhmien edustajia – yhteensä noin 100 henkilöä. Tiedustellaan tilaisuudelle sponsoreita.

8. Viestintä ja raportointi

Todettiin, että viestintä on syytä käsitellä strategian yhteydessä. Tässä vaiheessa halutaan kuitenkin selvittää kustannukset ja mahdollisuudet hankkia yliopistokirjastojen neuvostolle oma osoite: www.yliopistokirjastot.fi. Sihteeri selvittää asiaa seuraavaan kokoukseen. Lisäksi pidetään aiheellisena, että työvaliokunta käsittelee kohderyhmänäkökulmasta viestintää strategiatyön pohjaksi. Sihteeri laatii pohjan keskustelulle 28.4. kokoukseen.

Raportoinnin osalta riittää neuvoston kannalta tärkeiden tiedotusluonteisten asioiden viestintä sähköpostitse. Ulkopuolisia edustuksia hoitavat voivat tarvittaessa tuoda asioita myös työvaliokunnan kautta neuvoston käsittelyyn, jos haluavat neuvoston näkökulman johonkin asiaan.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

10. Seuraava kokous

Seuraava työvaliokunnan kokous on 28.4. ja neuvoston kokous 12.5.

Vakuudeksi

Helena Mattila